

POSUDEK NA STUDIJNÍ OPORU

Autor studijní opory	PaedDr. Renata Kovářová, PhD. Mgr. Helena Mravcová
Název studijní opory	SPU – diagnostika a terapie
Recenzent a jeho působíště	PhDr. Jana Swierkoszová Ostravská univerzita v Ostravě Fakulta pedagogická, katedra speciální pedagogiky - externí pracovník

Posuzovaná studijní opora *Diagnostika a terapie specifických poruch učení* autorek R.Kovářové a H. Mravcové je rozhodně přínosem v oblasti SPU, kde jak diagnostických tak terapeutických metod, technik zdaleka není nadbytek. Specifické poruchy učení jsou sférou vědeckého zájmu obou autorek. V předložené studijní opoře vyčleňují a pozornost věnují jejich diagnostice a terapii. Autorky prioritně zdůrazňují znalost výchozích teoretických poznatků a jejich místo v edukačním prostředí.

V tradičním pojetí specifických poruch učení navazovala problematika diagnostiky a terapie především na práce Z. Matějčka, v průběhu přibližně šedesátiletého vývoje se její rozsah stal do jisté míry pro praxi nepřehledný. Osamostatnění odborné problematiky diagnostiky a terapie, její zpracování v podobě studijní opory není samoučelné, ale nutné pro úspěšnou profesní přípravu speciálních pedagogů a vhodným studijním materiálem pro studenty učitelství zejména na 1. stupni základních škol.

V tomto směru shledávám studijní text jako výrazně inovativní, inspirativní jak pro praxi, tak pro rozvoj speciální pedagogiky jako vědy.

Distanční text se skládá z šesti kapitol, je koncipován v logické návaznosti.

V první kapitole *Speciálně pedagogická diagnostika ve vztahu ke specifickým poruchám učení* má své domovské právo vymezení základních pojmů, specifikace pedagogické a speciálně pedagogické diagnostiky, fakta o SPU, jejich zvláštnosti a komplexnost v pojetí. Zde zmiňují srozumitelnost, jednoduchost a věcnost, s jakou náročnou odbornou problematiku předkládají čtenářům.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Druhá kapitola *Diagnostika specifických poruch učení zachycuje* nejen tradiční oblasti pedagogické diagnostiky primárně orientované na potřeby ZŠ, rozšiřuje zájem o oblast diagnostikování dětí předškolního věku, uvádí základní informace o SPU v adolescenci a v dospělosti. Tato část distančního textu přináší některé nové pohledy na problematiku diagnostiky, klade důraz na systémové pojetí prezentovaných poznatků, na integraci informací příbuzných vědních oborů. Autorky pronikly do problematiky s hlubokým teoretickým přehledem a se znalostí praxe.

Třetí kapitola *Diagnostika specifických poruch učení ve školním poradenství* vysvětluje podstatu vyšetření dítěte/žáka na pedagogicko psychologické poradně, zmiňuje postup a obsah psychologického vyšetření, anamnézu, vede k pochopení vztahů mezi vyšetřením dítěte/žáka jednotlivými odbornými pracovníky, koncipováním zprávy atd. Pozorný čtenář nalezne fakta, o která se může opřít v praxi při konzultacích s rodiči.

Čtvrtá kapitola *Reedukace specifických poruch učení* poskytuje informace o základním modelu reedukace, vysvětluje rozdíl pojmů reedukace a doučování. V koncepci autorek textu mají důležité místo zásady reedukace, pojetí reedukace jako dynamického dlouhodobého procesu, který se neváže výhradně na školní prostředí. Terapeutovi jsou takto poskytnuty výchozí teoretické poznatky pro zahájení terapie (reedukace).

Pátá kapitola *Oblasti reedukace*. V centru pozornosti autorek textu je:

- reedukace deficitních funkcí, které podmiňují vznik poruchy,
- utváření dovednosti správně číst, psát a počítat,
- rozvíjení konceptu sebe samého,
- úloha motivace a posilování sebevědomí.

Oblasti rozvoje poznávacích funkcí jsou vyjmenovány s odkazem na dostupnou literaturu. Dále jsou stručně charakterizovány metody klasické, zavedené do praxe už v šedesátých letech minulého století, doplněny metodami rozvoje matematických dovedností (rozvojem prostorové a seriální orientace, nácviku postřehování počtu a nácviku

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

početních řad). Upozornění na tituly zahraniční literatury, které se diagnostikou SPU zabývají, je vhodnou připomínkou uplatnitelnou v budoucí praxi. Obvykle se jedná o projekty, které vyžadují samostatný výcvik.

Šestá kapitola *Intervenční metody* je členěná na:

- *Intervenční metody zaměřené na trénink*
- *Koncepty respektující kognitivní přístup v edukaci.*

Nejedná se o pouhý výčet metod, nýbrž o jejich stručný popis. Autorky předpokládají jejich hlubší prostudování dle nabídky odborné literatury u těch studentů, kteří se budou v praxi orientovat na diagnostiku a terapii SPU.

Z odborného hlediska je text vhodný pro prezenční, distanční, kombinovanou formu vzdělávání. Splňuje všechny předpoklady použití ve vysokoškolském vzdělávání. Text je doplněn vládními a legislativními dokumenty.

Formální stránka - prvky, které studijní opora obsahuje

V úvodu jsou poskytnuty informace o studijních oborech, pro které je text určen.

Jednotlivé kapitoly obsahují: Cíl kapitoly, klíčová slova, čas na prostudování kapitoly, úkoly k zamyšlení, četné příklady, průvodce studiem, kontrolní otázky a úkoly, úkoly k textu, pojmy k zapamatování, shrnutí, doporučenou literaturu, korespondenční úkoly. Text poskytuje dostatek prostoru a inspiraci k samostatné práci, navazuje dialog, který v případě distančního (nakonec i kombinovaného) studia nahrazuje prezenční kontakt.

Doporučuji posuzovanou studijní oporu k zařazení do prezenčního, kombinovaného a distančního vzdělávání jako základní studijní literaturu.

V Ostravě 28. ledna 2014

PhDr. Jana Swierkoszová

